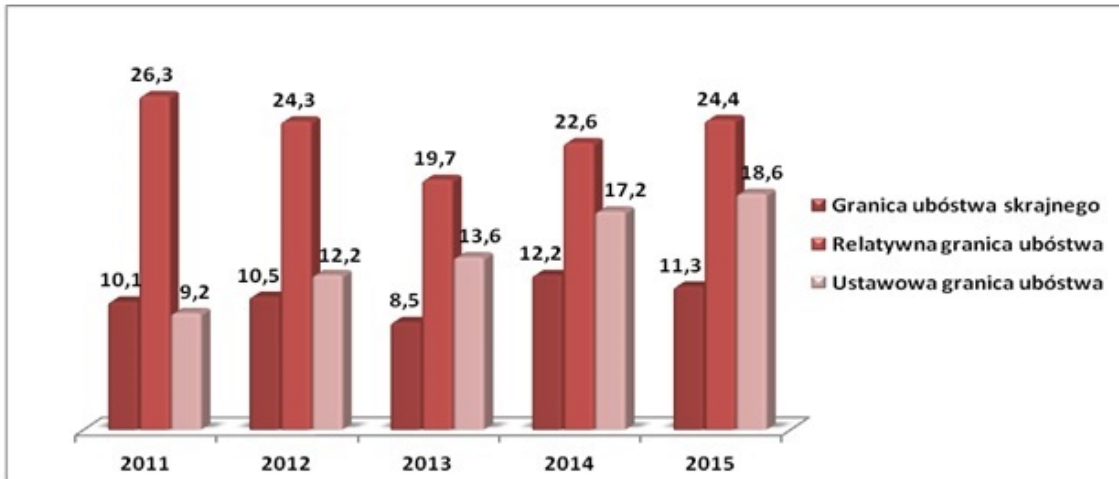
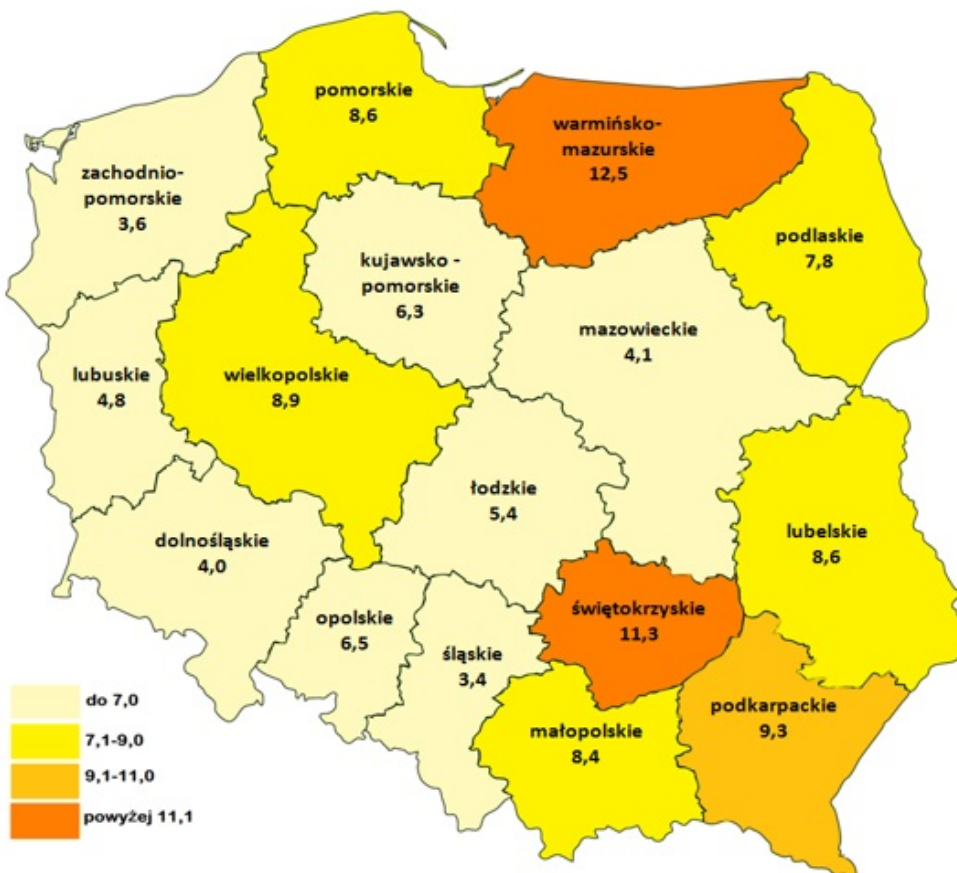

14 października 2016

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej na podstawie: „Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2015 r.”, GUS.

Zasięg ubóstwa skrajnego w 2014 roku według województw (w % osób w gospodarstwach domowych).

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej na podstawie: „Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2015 r.”, GUS.

17 października - Międzynarodowy Dzień Walki z Ubóstwem

Międzynarodowy Dzień Walki z Ubóstwem – ustanowiony został w 1992 roku przez Zgromadzenie ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych. Pierwowzorem tej inicjatywy był obchodzony w tym dniu od roku 1987 przez organizacje pozarządowe w wielu krajach Światowy Dzień Sprzeciwu Wobec Nędzy, zainicjowany przez międzynarodowy ruch ATD Czwarty Świat.

Idea przyświecająca cyklicznym obchodom Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem to hołd dla ofiar nędzy na całym świecie, solidarność z najuboższymi oraz zaangażowania się w poszanowanie i przestrzeganie Praw Człowieka. Obchody mają zwrócić uwagę, że walka z ubóstwem jest się priorytetem na drodze rozwoju.

Dlatego 17 października zachęcamy do refleksji oraz działań w środowisku lokalnym na rzecz osób ubogich oraz wykluczonych społecznie. Liczy się każdy gest solidarności z najbardziej wykluczonymi.

Problem ubóstwa oraz sposoby jego ograniczania zaliczają się do ważniejszych kwestii polityki społecznej w krajach należących do Unii Europejskiej. W Polsce działania zapobiegające ubóstwu oraz minimalizacja tego zjawiska należy do kluczowych zadań organizacji i instytucji działających w obszarze pomocy i integracji społecznej.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, realizując ustawowe zadanie dotyczące rozpoznawania przyczyn ubóstwa, od 2011 roku systematycznie dokonuje analizy ubóstwa w regionie. Zebrane dane z 2015 roku posłużyły do opracowania „Indeksu zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim”. Monitoring zjawiska ubóstwa jest niezbędnym elementem realizacji zadań wynikających z Krajowego Programu Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym.

- Nowy Wymiar Aktywnej Integracji, a także Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2012-2020.

Ubóstwo w regionie świętokrzyskim na tle kraju

Analiza danych dotyczących zasięgu ubóstwa w regionie na przestrzeni lat 2011-2015 wskazuje, iż w okresie od 2011 do 2013 w przypadku zasięgu ubóstwa mierzonego według

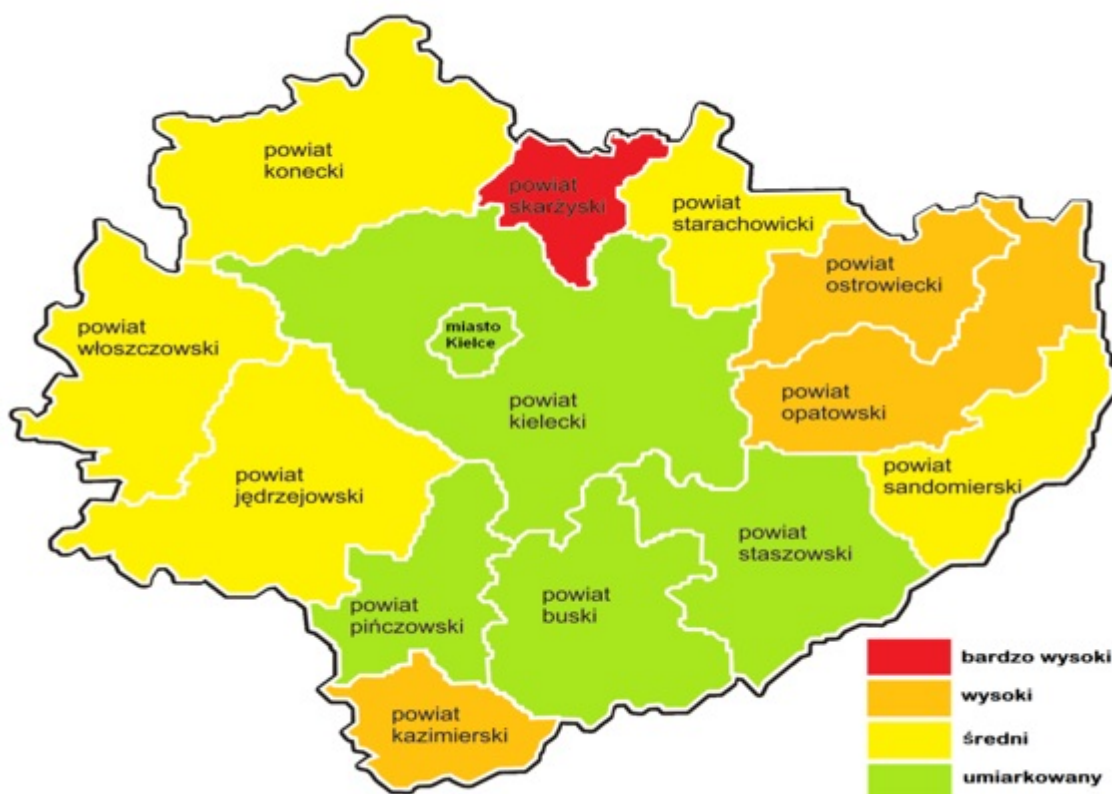
granicy ubóstwa skrajnego oraz relatywnej granicy ubóstwa występowała tendencja spadkowa. Z odwrotnym trendem mieliśmy do czynienia w przypadku analizy zjawiska ubóstwa mierzonego według ustawowej granicy ubóstwa. W przypadku pomiaru z zastosowaniem ustawowej granicy ubóstwa, wpływ na wielkość tego wskaźnika miała zmiana kryteriów dostępu do świadczeń pomocy społecznej tj. poprzez podniesienie progu interwencji socjalnej zwiększyła się potencjalna grupa osób uprawnionych do pobierania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Jak wynika z danych GUS, od roku 2013 do 2015 w regionie świętokrzyskim odnotowano wzrost odsetka osób w rodzinach dotkniętych problemem ubóstwa mierzonego według wszystkich trzech granic stosowanych w metodologii GUS. Analiza danych rok do roku (2014 do 2015) wskazuje na spadek w zakresie zasięgu ubóstwa mierzonego według granicy ubóstwa skrajnego.

Zasięg ubóstwa w województwie świętokrzyskim w latach 2011 - 2015.

Wewnątrzregionalne zagrożenie ubóstwem - indeks ubóstwa 2015

Indeks zagrożenia ubóstwem jest narzędziem umożliwiającym dokonanie rankingu powiatów pod względem zagrożenia ubóstwem. Według założonych w analizie przedziałów największe zagrożenie ubóstwem odnotowano w powiecie skarżyskim. Na terenie trzech powiatów: kazimierskiego, opatowskiego oraz ostrowieckiego zagrożenie ubóstwem występuje w stopniu wysokim. W pięciu świętokrzyskich powiatach odnotowano zagrożenie ubóstwem w stopniu średnim, natomiast relatywnie najkorzystniejsza sytuacja występuje w powiatach: buskim, kieleckim, m. Kielce, pińczowskim oraz staszowskim. Dane o stopniu zagrożenia ubóstwem w regionie, otrzymano sumując ranking końcowy uzyskany z danych częściowych poszczególnych wskaźników w podziale na powiaty, a następnie podzielono przez ilość powiatów. Tym samym, otrzymano ogólny wskaźnik dla regionu wynoszący 36,87, niższy o 2,9 w stosunku do 2014 roku.

Poziom zagrożenia ubóstwem w powiatach regionu świętokrzyskiego w 2015 roku.

Źródło: Opracowanie własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

Przestrzenne zróżnicowanie indeksu zagrożenia ubóstwem, jakie notowane jest w

poszczególnych świętokrzyskich powiatach wskazuje, iż zagrożenie ubóstwem w większości powiatów maleje. Jednak są też powiaty w których w dalszym ciągu utrzymuje się wysoki poziom zagrożenia ubóstwem.

Ubóstwo jest problemem, którego rozwiązanie wymaga komplementarnych działań na szczeblu administracji rządowej oraz administracji samorządowej. Kluczowym jest wdrażanie rozwiązań systemowych w zakresie aktywnej polityki społecznej redukującej skalę zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego skorelowanego z polityką służącą stabilnemu wzrostowi gospodarczemu oraz polityce na rzecz wzrostu zatrudnienia. Konieczne są wszelkiego rodzaju długofalowe interwencje pomocowe kierowane do osób ubogich, jak również zagrożonych ubóstwem. Powinny to być działania dopasowane do konkretnych kategorii ubogich tj. bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych, rodzin wielodzietnych, osób z niepełnosprawnościami, mieszkańców wsi lub też dużych miast. Działania te muszą uwzględniać rzeczywiste i zróżnicowane potrzeby tych osób oraz winny zmierzać do ich aktywizacji i pełnego usamodzielnienia. Bardzo ważną kwestią jest mobilizacja samych osób ubogich do wzięcia przez nich odpowiedzialności za swój los.

Nawet najbardziej kompleksowe programy nie przynoszą oczekiwanych rezultatów bez zaangażowania oraz czynnego udziału samych zainteresowanych. Jak się okazuje dotychczas wykorzystywane instrumenty w walce z biedą i ubóstwem są niewystarczające. Przeciwdziałanie ubóstwu nie może ograniczać się wyłącznie do dążenia do wzrostu gospodarczego, ale należy kłaść przede wszystkim nacisk na systemowe przeciwdziałanie społeczno-kulturowym następstwom zjawiska. W pierwszej kolejności powinny być podejmowane działania o charakterze aktywizacji i edukacji społeczno - zawodowej, zaś w dalszej praca socjalna. W kwestii przeciwdziałania zjawisku ubóstwa istotne jest prowadzenie również działań zarówno prewencyjnych, jak i profilaktycznych.

Rada Ministrów podejmując uchwałę w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji” wyodrębniła kluczowe kierunki działań na lata 2014 - 2020, takie jak: zmniejszenie wykluczenia dzieci i młodzieży, stworzenie szansy na bezpieczne wejście na rynek pracy dla osób młodych oraz ułatwienie im godzenia pracy zawodowej z zakładaniem rodziny, aktywna integracja osób wykluczonych społecznie, wsparcie osób starszych oraz zapobieganie niepewności mieszkaniowej. Program zawiera kompleksowe działania nakierowane na trwałe zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Działania Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej ukierunkowane na walkę z ubóstwem koncentrują się zgodnie z kompetencjami na skutecznej ochronie socjalnej. Działania te mają

charakter wsparcia systemowego wynikającego z obowiązujących regionalnych dokumentów strategicznych oraz programowych. Monitorowanie wybranych problemów społecznych, rozpoznawanie przyczyn ubóstwa, dokonywanie oceny zasobów pomocy społecznej w regionie przyczynia się do ukierunkowania wsparcia na szczeblu regionalnym w tym oddziaływać w ramach RPO WŚ 2014-2020.

Systematycznie prowadzona przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej analiza problemu ubóstwa z uwzględnieniem sytuacji społeczno-demograficznej regionu świętokrzyskiego pozwala na określenie przyczyn tego zjawiska, są to:

- niski stopień urbanizacji,
- stopa bezrobocia - 12,5% w 2015 r.,
- struktura gospodarki regionu w której dominują mało efektywne działy produkcji,
- przeciętny dochód na jednego mieszkańca poniżej średniej krajowej - 3 561,15 zł - w 2015 r.
- obserwowany proces depopulacji mieszkańców regionu skutkujący niekorzystnymi trendami demograficznymi,
- znaczący/zwiększający się udział osób starszych w wieku 60+ w regionie około 30% ogółu mieszkańców,
- znaczący odsetek osób pracujących w rolnictwie, blisko 25% ogółu pracujących w regionie
- rozdrobnienie gospodarstw rolnych,
- wrażliwość gospodarki regionu na zmiany koniunkturalne.

Dokonana analiza przestrzennego zróżnicowania zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim może stanowić pomocny materiał w zakresie koncentracji wsparcia w ramach RPO WŚ 2014-2020 w zakresie celu tematycznego 9 tj.: Walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją. Analiza wewnątrzregionalnego zagrożenia ubóstwa może być pomocny także dla władz samorządowych w adresowaniu interwencji, której celem winna być poprawa w zakresie poziomu życia mieszkańców oraz łagodzenie skutków zjawiska ubóstwa.